

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
I. Pop, (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Fa. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 80
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ct
Egy szám — 1-50 ct

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 37. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Adár rison 10 * 1924 február 15 Péntek

Judece lege și dreptatea

Ieri seară redacția noastră a avut din nou vizitatori de aceia pe cari nu iubirea și intenția de bună înțelegere i-a adus în atelierul nostru închinat muncii pașnice. Au venit la noi tineri, înfierbântați de mânie, înarmați cu bastoane ca să manifesteze în contra evreimei prin atacarea organului ei de publicitate. Numai intervenției grabnice și energice a poliției se poate mulțumi că distrugerea nu a luat proporțiile cunoscută anul trecut, și că nu suntem siliți a păstra tacere silnică în lupta noastră pentru binele public.

Inregistrăm cu durere omului jignit, dar fără rea credință și fără gând de răzbunare tristul eveniment. Trebuie să vorbim despre el, la înțeles și tare, ca să ne audă oricine, care dorește ordine, pace și muncă productivă, pentru această țară. Trebuie să vorbim nu numai în interesul siguranței noastre ajunși îndoielnică, nu numai în interesul cinstei evreimei, dar și pentru viitorul și bunul renume al acestei țări, care ne este și nouă de acum tot atât de scump, ca aceluia, cari ne atacă în numele patriei. *Suntem în fața legii și a oamenilor cetățeni de egale drepturi ai României-mari și avem nu numai dreptul dar și datoria să apărăm în fața opiniei publice dreptatea noastră jignită și să stăm în calea tuturor tendințelor iresponsabile, cari vreau să-și valideze voința, prin înconjurarea legii în mod arbitrar.*

Impulsul manifestărilor de ieri a fost dat, se zice, de un articol al nostru apărut nu de mult.

În numărul nostru de marți sub titlul „Isac Blümchen“ ne-am ocupat în loc de frunte cu discursul antisemit al unui profesor al universității din Cluj, demonstrând că datele dlui profesor aduse în contra evreimei, sunt în întregime false fiind mincuni răutăcioase din foi volante antisemite din streinătate. Nu odată am atras atenția opiniei publice și a autorităților asupra acțiunii păgubitoare cu care anumite elemente de aproape doi ani de zile turbură pacea țării. Nu odată am arătat cât de nedemn este pentru prestigiul României mărite, faptul, că se poate urma o asemenea campanie de calomniare a unei părți însemnate din locuitorii țării.

Titlul cărții aduse din streinătate, care de fapt formează baza mișcării antisemite, este „Protocoloalele înțelepților Sionului“. Datele dlui profesor despre care am vorbit, izvorăsc tot de aici. *Această carte conține dela început până la sfârșit o poveste fantasmatică inventată, ale cărei afirmații se pot combate în mod nespun de ușor.* În țările apusene unde s'au făcut încercări cu acest pamflet, răspânditorii lui sunt demulți puși în urmărire prin lege. Astfel tribunalul din Berlin nu demulță a condamnat pe contele Rewentlow, unul dintre editorii germani ai acestei pamflet, plin de atâtea neadevăruri și anacronisme istorice că cititorul în întâiele momente constată tendința cu care a fost scris. Asupra acestor lucruri am atras atenția publicului, când am făcut din cuvântarea profesorului universitar din Cluj obiectul discuției noastre. Ca singurul organ al evreimei din Ardeal, avem cea mai sfântă datorie morală de a respinge ori ce acuză nedreaptă ce se aduce evreimei în virtutea libertății presei.

Manifestanții de ieri ne-au făcut îndoielnic acest drept și totodată au făcut îndoielnică și libertatea presei. În trecut, chiar tinerimea a fost aceea, care a luptat în întâiele rânduri pentru obținerea presei și gândirei libere. Nu credem că tinerimea română vrea să se deneghe pe sine, ori să deneghe tradiția sfântă a tinerimei: principiul libertății și al egalității, care l-a avut în toate epocile ca un frumos steag ce falfăia pe drumurile ei. Noi, chiar azi, după învățămintele dureroase ale celor doi ani din urmă, avem ferma credință, că faptul că o parte a tinerimei universitare s'a atașat mișcărilor antisemite active, este numai opera unei agitații dăunătoare, că *atrocitățile și încălcările de lege nu izvorăsc din sufletul tinerimei, ci din voința aceluia cari vreau să întrebuinteze insufletirea credulă a tinerimei pentru scopurile lor politice.*

Plângerea și protestul nostru nu se ridică deci atât în contra tinerimei, cât în contra atmosferei din care pot naște astfel de fenomene. Zi de zi se aud cele mai grave acuze la adresa unei întregi minorități etnice, care vrea în mod sincer și loial să se conformeze cadrelor statului și vrea să servească cu toate puterile sale binele țării. Dela povestea din evul mediu despre omorul ritual, până la tendința de stăpânire a lumii, se răspândesc în mod liber toate calomniile, izvoarele secole deorândul din ură și răutate, în contra evreimei. Aceste sunt acuze pedepsite chiar în cazul cel mai puțin grav cu moartea. Este logică îngrijorarea noastră că acestor acuzații dela o vreme, li se va da credit, dacă nu va veni la timp din locul cel mai îndecat desmintirea. *Acest loc este însuși statul.*

Păcatele de cari în decursul mișcării antisemite este acuzată evreimea, conform legii sunt urmăriți de autorități. Noi vrem, să clarificăm odată acuzele, și prin aceasta vrem să sfârșim campania în creștere ce se duce în contra noastră. *Cerem că statul conform acuzelor, să ne cheme*

Döntsön a törvény és az igazság

Tegnap este ismét olyan látogatói voltak az Uj Kelet szerkesztőségének, akiket nem a szeretet és megértés jószándéka hozott a mi békés munkának szentelt műhelyünkbe. Haragos, szenvedélyektől fűtött fiatal emberek jöttek hozzánk, botokkal felfegyverkezve, hogy a nyilvánosságán keresztül manifestáljanak a zsidóság ellen. A rendőrség gyors és erélyes közbelépésének köszönhető, hogy a rombolás nem érte el a tavalyi méreteket és a közjóért vívott küzdelmünkben nem vagyunk ismét kényszerű hallgatásra kárhóztatva.

A megbántott ember fájdalomával ugyan, de elfogultság és bosszúérzés nélkül regisztráljuk a szomorú eseményt. Beszélünk kell róla, értelmesen és messzeceengően, hogy meghallja mindenki ebben az országban, aki rendet, békét és produktív munkát akar. Beszélünk kell róla nemcsak a magunk vitássá tett biztonságáért, hanem a meghurcolt zsidóság becsülete érdekében, de ennek az országnak jövője és jóhírneve miatt is, amely nekünk éppen annyira szívünkhez kötött, mint azoknak, akik a haza nevében ellenünk támadnak. *Törvény és ember előtt egyenlőségünk is a nagy nyilvánosság előtt védelmére kelni megdöntött igazságunknak és utját állni minden olyan felelőtlen törekvésnek, amely a törvények megkerülésével önbíráskodás útján igyekszik akarátát érvényesíteni.*

A tegnap esti romboló tüntetéshez állítólag az Uj Kelet egyik legutóbbi cikke adta az impulzust. Keddi számunkban „Isac Blümchen“ címmel vezetőhelyen foglalkoztunk a cluj-i egyetem egyik tanárának antiszemita beszédével és bebizonyítottuk, hogy azok az adatok, amelyeket a professzor a zsidóság ellen felhozott, egytől egyig hamisak és külföldi antiszemita röpiratok sötét és rosszindulatú koholmányai. Nem egyszer hívtuk már fel a román közvélemény és a hatóságok figyelmét arra a káros aknamunkára, amellyel bizonyos elemek immár két esztendeje háborítatlanul dulják fel az ország békéjét. Nem egyszer mutattunk rá, mennyire méltatlan a megnagyobbodott Románia presztizsére, hogy az ország lakosságának egyik tekintélyes része ellen büntetlenül lehet ilyen rágalmazó hadjáratot folytatni. Annak a külföldről importált könyvnek, amely alapját képezi a romániai antiszemita mozgalomnak, a címe: „Cion bölcsőinek jegyzőkönyve“. Az említett professzor ur is ebből a könyvből merítette adatait. *Ez a röpirat elejétől végig kitalált fantasztikus mese, amelynek minden egyes állítását nevelésesen könnyű megcáfolni.* Az ország nyugati államokban, ahol a pamflettel próbálkoztak, már rég a törvény vette üldözöbe annak terjesztőit, így legutóbb a berlini bíróság jogérvényesen ítélte el ezen a címen az antiszemita érzelmeiről közismert Rewentlow gróft, a könyv egyik német kiadóját. Olyan történelmi anachronizmusoktól és valótlanosságoktól hemzseg ez a mű, hogy az értelmes olvasó előtt az első pillanatra nyilvánvaló annak tendenciája. Ezekre a momentumokra hívtuk fel a közönség figyelmét, amikor a cluj-i egyetem tanárának beszédét kritika tárgyává tettük. Mint az erdélyi zsidóság egyetlen lapjának legszentebb erkölcsi kötelességünk, hogy minden alkalommal, amikor a zsidóságot igaztalan vádak érik, a sajtószabadság jogán visszautasítsuk ezeket a vádakokat.

A tegnapi tüntetők ezt a jogunkat tették vitássá és ezzel vitássá tették magát a sajtószabadságot is. Holott a múltban éppen az ifjúság volt az, amely a szabad sajtó és a szabad gondolat kiküzdéséért az első sorokban harcolt. Nem hisszük, hogy a román ifjúság meg akarja tagadni önmagát és az ifjúság szent tradícióját: a szabadság és egyenlőség gondolatát, amelyeket minden korban mint ékes zászlót lengetett maga előtt. Mi az utolsó két év keserű tanulságai ellenére is szilárdan hisszük, hogy az egyetemi ifjúság egy részének az aktív antiszemita mozgalomba való belekapcsolódása csupán egy egészségtelen és káros agitáció műve, *hogy ezek az atrocitások és jogtiprások nem az ifjúság lelkéből fakadnak, hanem azoknak akarataiból, akik az ifjúság könnyen hívő lelkesedését a maguk politikai céljaira akarják felhasználni.*

Panaszunk és tiltakozásunk tehát nem annyira az ifjúság ellen szól, mint ama atmoszféra ellen, amelyből az ilyen jelenségek kinőhetnek. Napról-napra a legsúlyosabb vádak hangzanak el egy egész népkisebbség ellen, amely békésen és lojálisan be akar illeszkedni az állam kereteibe és teljes erejével az ország javát akarja szolgálni. A középkori vérvadászástól kezdve a zsidó világalmai törekvésig, minden rágalmat szabadon terjesztettek, amit a rosszindulat és gyűlölet évszázadok alatt összehordott a zsidóság ellen. Olyan vádak ezek, amelyeknek legkisebbjéért is, ha valóban bizonyul, halálbüntetés jár. Teljesen logikus az aggodalmunk, hogy lassanként hitelre találnak a vádak, ha idejekorán nem jön legilletékesebb helyről cáfolat. *Ez az illetékes hely maga az állam.* Azok a bűnök, amelyekkel az antiszemita agitációk kapcsán a zsidóságot lépten-nyomon vádolják, a törvénykönyv szerint hivatalból üldözendők. Mi tisztázni akarjuk végre a vádakot és ezzel véget akarunk vetni az egyre erősödő kampánynak, amely ellenünk folyik. *Követeljük, hogy a vádak alapján az állam vonjon felelősségre bennünket, hívjon törvény elé, hogy szemtől-szembe nézhessünk vádlóinkkal. De nem az éjszaka csendjében, sötét utcák mélyedéseiben, hanem világos nappal, a törvények*

la răspundere în fața legii, ca să putem privi față în față cu acuzătorii. Vrem clarificarea situației, dar nu în liniștea nopții, în fundături întunecoase de străzi, ci în ziua mare, în fața publicității dreptului. Nici un fiu al poporului nostru nu se va sustrage dela răspundere. Cu toții, bătrâni și tineri, femei și copii, cu fruntea ridicată vom merge în fața oricărei instanțe, care vrea să examineze aceste acuze și vrea să se pronunțe asupra noastră. Istoria cunoaște asemenea procese, adevărat, produse cu veacuri înainte, în timpul cunoscut de istorie sub numele evul mediu. Dar chiar și din procesele de atunci, evreimea a ieșit învingătoare.

Dar dacă statul și procurorii săi totuși cred, că acuzele nu sunt destul de serioase ca în urma lor evreimea să ajungă pe banca acuzaților, pretindem cu atât mai hotărât ca răspunditorii acuzelor să răspundă în fața justiției. Cerem să se confişte foile volante cari conțin astfel de calomnii, și să se împiedece agitația bazată pe neadevărateți porniri contra unei întregi minorități etnice. Cerem ca statul însuși să fie instanța în acest proces, care decurge de doi ani cu putere crescându în societatea țării, redând astfel populației liniștea pierdută. Această luptă fără scop, fără mișcare și împiedecă cele mai bune energii, în munca lor productivă. Să vedem odată clar în această chestiune incurcată în mod conștient! Dar, vederea clară o putem avea decât în lumina nepreocupată a legilor. Legea și dreptatea să judece dar, marele proces.

Ahol még a mult él

Pollák Adolf előadása. Egy új Aviva-alakulás. Akik barissziánusok akarnak lenni

(Careimare-Nagykároly, február 14. Az Uj Kelet munkatársától.) Vannak Erdélyben városok, melyek zsidó megmozdulását, életét alig ismerjük, vagy: félreismertjük. Ezek közé tartozik Nagy-károly is, mely a zsidóság körében már évszázadosan „Krul“ név alatt él s mindig összekapcsolódott a „kruler ruf“ fogalmával. Ma is fogalom a „kruler ruf“, kiből a már kiveszöben lévő, megalkudni nem tudó gettó fanatizmus eleven lángolással él. Emlékeztünk híres nagyváradi beszédére, melyben a világi műveltség elemi iskolájából is kiparancsolta híveit. De megéreztük, meg kellett éreznünk mögötte, — ha vakon is — hihetetlen ragaszkodó féltés van: az elkeseredés, hogy széthull, elkallódik, szétporlik a zsidóság.

Az elvesző idők

Most, hogy utunk Nagykarolyba vitt, nem akarunk vitába szállni azzal a hittel, mely már nem is meggyőződés, de meg akartuk ismerni, hogy él az a pap, aki elmúlt és elvesző időknek reprezentálója. És valóban: nemcsak a prófétákra illik, de a rufokra is: a saját hazájukban összesznek az arányok s a kruler rufot se láthatjuk egyőbnek, mint egy tisztaéletű, egyszerű, szűklátókörű papnak, akiben sok van a középkor szerzeteseinek életéből. Valóságban aszkéta életet él s úgy mondják róla, hogy harminc évig kenyeren, vizen és teán élt s csak mostanában fogad el gazdag bócheritől adományt. De „kvitlit“ soha, a kruler rufot megajándékozni nem lehet, ő csak az Isten szolgája, de senki embere. S a legerősebb ostromozója a kvitlin kitarított rebbeknek, ha szava nem is igen fog rajtuk. A „kruler ruf“ a maga százhusz bócherén és chaszideus körén kívül alig tart kapcsolatot a világgal s ha igen, csak azért, hogy ostromozza s visszakívánja a gettó zártságát.

Ébred az új élet

De a „kruler ruf“ városában is kezd új életre ébredni a zsidóság. Ott is vannak már olyan zsidók, akik legalább is oly fájdalmas és kutató törekvéssel gondolkodnak a zsidóság megmaradására, mint ő. De ezek már tudják, hogy a lelki gettó falait többé felépíteni nem lehet s aki a haladással szembeáll, azon keresztülgázol. És így Nagykarolyban is megértésre és belső átérésre talált. Erec Jisrael eszméje s a zsidóság ősi alapokon való újjáéledésének gondolata. Elszigetelten s magárahagyottan évek óta Fehér Ferenc dr. volt ennek előmunkása s hogy értékes és derék munkát végzett, bizonyítja az a lelkesedés és megértés, mellyel Pollák Adolfot, a Keren Kajemet európai vezetőjét és Székely Bélát, a Szövetség kiküldöttét fogadták. A tegnap este megtartott előadáson Weisz Lajos hitközségi elnökkel és a nagykarolyiak munkás, országosan becsült főbbjával, Schönfeld Lázárral az élén a nagykarolyi zsidó társadalom színe-java megjelent és teljes megértéssel fogadta és tette magáévá Erec Jisrael üzenetét. És az előadások során máris kialakult az a gárda, mely szívvel-lélekkel vállalja a nemzeti otthon felépítésének galut-munkáját. Brichta Chevrá elnök, Szirmai Károly, Moskovits Meny-hért, Antal István dr., Kertész Sándor, dr. Fehér orvos neveit jegyeztük sebtiben és igen hiányosan fel. De nem volna hű e beszámoló, ha fel nem jegyeznék özv. Róz Samuné, a Zsidó Nőegylet elnökjének a nevét, kiből a régi típusu, nagy; asszonyaink ritka és nemes alakját ismertük meg. De itt is az ifjúság az, amely komoly munkára jelentkezett és így adja próbáját lelkeségé-

nyilvánossága előtt akarjuk tisztázni a bűnökét. Népünk egyetlen fia sem fogja kivonni magát a felelősségrevonás alól. Mindannyian, öregeinkkel és ifjainkkal, asszonyainkkal és gyermekeinkkel emelt fővel járunk bármely törvényes bíróság elé, amely meg akarja vizsgálni ezeket a vádakokat és ítélni akar felettünk. A történelem ismer már hasonló pereket, igaz, hogy ezek évszázadokkal ezelőtt voltak, abban a korban, amely a történelem középkornak nevez. De még ezekből a perekből is győztesen került ki a zsidóság.

Am ha az állam és ügyészségei úgy gondolják, hogy e vádak mégsem elég komolyak ahhoz, hogy nyomukban a vádlottak padjára kerüljön a zsidóság, annál határozottabban követeljük, hogy a vádak terjesztői feleljenek a bíróság előtt. Követeljük a rágalmakat tartalmazó röpiratok elkobzását és meggátlását annak, hogy ilyen valótlanosságokkal lázítsanak egy egész népkisebbség ellen. Követeljük, hogy az állam maga lépjen fel döntőbíróként ebben a perben, amely immár két esztendeje folyik növekvő hevességgel az ország társadalmában és adja vissza a lakosságnak elvesztett nyugalalmát. Ez a céltalan harc az ország legjobb erőit morzsolja fel és zavarja meg a produktív, alkotó munkában. Lásunk végre tisztán ebben a tudatosan összegabalyított kérdésben! A tisztánlátást azonban csak a törvények elfogulatlan világosságánál érhetjük el. Döntsön hát a törvény és az igazság a nagy perben.

nek. A „Rachel“ lányegylet tevékeny elnöknője, Bródi Sári vendégszeretete és agilitása tette könyvnyűvé az Aviva megalakulását. Az „Aviva Tamare“ élére igen értékes munkásságot ígérő lelkes urileány került, Brichta Böske, míg a Keren Kajemet-biztos a lelkes Szirmai Nusi lett. Az ifjak is öszefogtak derék „barissziánus“ munkára s komoly akarással fogtak hozzá, hogy majd az erdélyi

fiatalságnak ezt a méltán büszke jelzőjét kiérdemeljék.

Pollák Adolf nagy eredményeket hozó erdélyi utjának értékes állomása volt Nagykaroly, ahonnan becsületes hittel jelenthetjük, hogy a nagykarolyi zsidóság legjobbjai megtalálták önmagukat s ezzel a zsidó közösség nemes, népi ottbont építő elkötelezését.

Olaszország felé orientálódik Románia

A jugoszláv és olasz sajtó érdekes híradásai. Elhalasztódik a királyi párisi útja. Mussolini közvetíteni akar Románia és Magyarország között. Az olasz befolyás eredménye a kölcsönnyben

(Belgrád, febr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A román királyi pár küszöbönálló római útjával kapcsolatban a „Novosti“ azt írja, hogy ennek a látogatásnak politikai céljai vannak. Az utóbbi időben éles franciaellenes kampány indult Romániában és ez volt a százmillió frankos kölcsön visszatartásának is az igazi oka.

A román külpolitikának ez a változása, állapítja meg a „Novosti“.

olasz befolyásra következett be.

Ezt a feltevését a lap figyelemreméltó tényekkel is igyekszik igazolni. Tavaszra azt tervezték például, hogy a román királyi pár hivatalos látogatást tesz a szövetséges államok fővárosaiban, első sorban Franciaország fővárosában. Most azonban minden jel arra mutat, hogy a román királyi pár Londont vagy Rómát fogja első sorban meglátogatni. Romániának így megváltozott magatartása miatt

Franciaországban nagy a nyugtalanság.

Olaszország más irányban is igyekszik befolyásolni a román külpolitikát. A legelőkelőbb román folyóirat, az „Echi e Commenti“ nagyon

érdekes cikkben írja meg, hogy Romániától milyen politikát várnak Rómában. Többek között így ír az „Echi e Commenti“:

Romániának nem szabad azt képzelnie, hogy az olasz-jugoszláv egyezmény Olaszország segítségét jelenti egy magyarellenes politika számára... Ha a románok és magyarok több jóakarattal törekednének egymást megértő politikára,

Olaszország nagyon jó közvetítő lehetne köztük.

Bukaresti politikai körökben is a román-olasz szövetségi tárgyalásoktól jelentékeny változást vártak nemcsak külpolitikai, hanem belpolitikai tekintetben is. Az olasz lap cikke megerősíti azok nézetét, kik új irányt és új érat jósolnak az Olaszország és Románia közötti szorosabb viszonyból. A román külpolitika új orientációjára enged következtetni az a hír is, mely szerint

Románia aláírja a magyar kölcsönről szóló jegyzőkönyvet.

Ennek ellenében Magyarország lemond a román hadseregnek a budapesti hadjárat idejében eszközölt rekvirálásai miatt támasztott kártérítési igényeiről.

Barrikádharc a szeparatisták ellen

Vörös ösztötközés Pfalz egyik városában. A német nagyipar szabotálta a szakértői bizottságok munkáját. Rendkívüli ülés Németországnak a népszövetségbe való felvételére

(Berlin, február 14. Az Uj Kelet tudósító-másban városában súlyos ösztötközések voltak a lakosság és szeparatisták között.)

A „Vorwärts“ feltűnő cikket közöl a „Times“ berlini levelezőjének jelentése nyomán a szakértői bizottság munkájának szabotálásáról. Az idézett jelentés szerint a német hivatalos fórumok és a pénzvilág személyiségei korrekt és előzékeny magatartást tanúsítottak a szakértői bizottságokkal szemben, de a nagyipar viselkedése egyenesen lesújtóan hatott a bizottságok amerikai delegátusaira.

A nagyipar sok kérdésben szembeheleykedett a bizottságok terveivel.

Különösen a német állami pénzügyek rendezésének módjait elleneztek, de általában beavatkozásnak minősítették a külföldi szakértők vizsgálatát és egyesek éppolyan ellenséges érzellettel viseltettek a szövetségesekkel szemben, mint amilyen magatartást Stinnes tanusított a spaai tárgyalásokon.

Ehhez a hírhez a „Vorwärts“ hozzáfűzi, hogy az egyenesen az amerikai szakértők információja alapján került a londoni sajtóba.

Páris, febr. 14. A pfalzi kérdésben meg egyezés felé haladó francia-angol tárgyalásokat kinosan érintette az a jelentés, mely szerint Prir-

A nép megostromolta a városházát,

amelyben a szeparatisták elbarrikádozták magukat és az ostromlóra löttek, akik erre felgyújtották a városházát. Eddig 48 halott az ösztötközés áldozata, köztük 28 szeparatista. A rendet a megszállócsapatok állították helyre, amelyek parancsnoka proklamálta az ostromállapotot.

London, február 14. A „Daily Telegraph“ diplomáciai munkatársa azt írja, hogy nagyon természetes lesz, ha az új brit kormány, amely népszövetségi politikára kötelezte magát, azonnal a versaillesi békeszerződés 213-ik szakasza alapján követelni fogja, hogy a szövetségközi katonai bizottság által eddig végzett funkciókat a népszövetségre ruházzák át. Lehetséges tehát, hogy

a népszövetségből új ideiglenes szervet fognak csinálni.

A lap aztán arról is ír, hogy a munkáskormány nem hajlandó megvárni a népszövetség legközelebbi napirendes ülését, amely csak szeptemberben lesz, hanem már sokkal hamarabb megkísérli Németországot beléptetni a népszövetségbe. Valószínű, hogy Macdonald igyekezni fog a népszövetség tagjait rendkívüli ülésre összehívni, mely kizárólag ezzel a kérdéssel foglalkozik.

A démonok birodalma

A bosszuálló fáró áldozatai. Szellemek, vagy bacillások? Miért kellett meghalniuk a sir kutatóinak.

Közvetlenül Tutankhamen sírjának felfedezése után közölte a „Matin“ a neves egyiptológusnak, dr. I. E. Mardrusnak egy levelét, amelyben óvta a kutatókat tőle, hogy behatoljanak a sirba. Néhány héttel később meghalt Carnarvon lord. Mardrusnak most ismét megjelent egy írása a „Matin“-ban, amelyet itt adunk:

A sir felnyitása óta a drámai momentumok egész sorozata következett be, amelyeket előre láttam és meg is jósoltam. Ezek a drámai jelenetek így következtek egymásra:

Lord Carnarvon, egy dugszagdag angol sportterfű unatkozott. Elhatározta, hogy Egyiptomba utazik és ott pénzének egy részét arra fordítja, hogy régi idők elásott emlékei után kutat. Véletlen volt, a munkások ásója egy földalatti helyiség bejáratánál megakadt és ez a véletlen adta, hogy felfedezték az egyetlen királysírt, amely érintetlenül maradt meg az utókor számára.

(Az első felvonás)

Ebben a háromezeréves sírban a mérhetetlen kincs és egy régi kultúra maradványain kívül egyéb is volt. A pogány papok és ceremóniamesterek zárták be oda a titokzatos erőket, hogy a sirt megvédjék azok elől, akik meg akarják bolygatni a királyok álmát. Magától értetődő volt, hogy bizonyos elővigyázatossági intézkedések szükségesek a sírba való behatolás előtt. Nem tudom, hanyagság volt, vagy hősködés, de ezek az intézkedések egyáltalában nem történtek meg. Ehelyett az egyiptológia csendes országát felharsogták a reklám lármájával, olyan reklámot csaptak, amilyenre csak Anglia és Amerika képes. A világ minden kis zugába elrepült a hír, hogy a nemes lord egy napon és egy bizonyos órában a fárót hordágyon kivezette abból a sírből, ahol évezredek óta pihent. Mi történt? Az történt, hogy ezen a napon és ebben az órában tényleg kiveztek egy hordágyat a sírből, azonban a hordágyon nem Tutankhamen feküdt, hanem a nemes lord holtan. A függöny legördült, vége volt az első felvonásnak.

(Halottak bárkaja)

Nemsokára ezután megjelent a színen a lord egy barátja, George Jay-Gould amerikai milliárdos. Ez az ur is behatolt a sírba, azonban elfelejtkezett arról, hogy annak sötétjében a fárót őrző démonokkal fog találkozni. George Jay-Gould pestist kapott és elköltözött az élők sorából. Ezzel véget ért a második felvonás.

A harmadik felvonásban ismét egy multi-milliomost látunk. Ő már óvatosabb volt. Még hat hónapig élt, de abban a pillanatban, amikor jachtjába szállott, hogy a Niluson a Királyok völgyéhez jusson, pompás tényűzessel felszerelt jachtja halotti bárka lett, amelyen holtan hajózott az örökkévalóság felé Woolf Joel. Harmadik felvonás.

A negyedik felvonásról a „Temps“ számol be ilyen cím alatt: „A fáró bosszúja.“ Hivatalosan közölték, hogy Anglia világhírű tudósa, sir Archibald Douglas Reid abban a pillanatban halt meg, amikor arra készült, hogy Tutankhamen mumiáját x-sugarakkal megvizsgálja. Hirtelen halt el, kifürkészhetetlen betegség ölte meg.

(Pestis)

Az ötödik és remélem a legutolsó felvonás az a rettenetes pestisjárvány, amely a sir felnyitása után Egyiptomban kitört.

Mint jól megkomponált és felépített drámában, itt sem hiányoznak a humoros és szentimentális jelenetek. Élénk emlékünkből van még annak a szegény kanarinak a sorsa, amelyik Carnarvon lorddal együtt repült a sírba és amely egy óriási kobra áldozata lett.

Mit tettem volna én, ha én vezettem volna az ásásokat, amitől Ámon híven megőrzött.

(A démonok ellen)

Először is felhasználtam volna a modern tudományt azokat az eszközöket, amelyeket egy ilyen veszélyes üreg feltárásánál alkalmazni kell. Ózondus levegővel cseréltem volna fel a sír évezredek óta elromlott levegőjét, azután fertőtlenítettem volna, mert a sírban nemcsak drágaművi ékszerek, hanem állati hullák is voltak. És hogy ha nem is voltak ott szellemek, de okvetlenül megöltötték a sirt pestisbacillusok és a rovaroknak óriási csapata, amelyek az örök sötétségben tanáztak. Néhány szérummal be is oltattam volna magam, hogy elejét vegyem sok kellemetlenségnek. És a tudomány győzött volna. Megadtam

volna azt a tiszteletet, amely a multnak, a leltűnt évszázadok egész sorozatának jár, szellemet vittem volna harcba szellemekkel szemben, haragot a haraggal szemben, árnyékot az árnyékkal szemben és győzedelmeskedtem volna a mult titokzatos hatalmai felett.

Dr. J. G. Mardrus

Tutankhamen szarkofágját egyébként a körülötte lévő védő építményektől megszabadították. A sír a legszebb azok között az egyiptomi királysírok között, amelyeket eddig felfedeztek. Tetején

relifek vannak és vésések, amelyek közül különösen szépek a négy védőistennő: Isis, Reptys, Selk és Redith. Az alakok arannyal és drágakövekkel vannak díszítve, olyanok, mintha átfognák és védnék a szarkofágot.

Kairóból jelentik, hogy Tutankhamen szarkofágját megnyitották és egy fából készült szobrot találtak, amelynek kristályszelei vannak, fején aranykoszoru és az egyiptomi korona. A szobor rejti magában a mumiát, amelyet később fognak megnyitni.

Ismét romboltak az Uj Kelet szerkesztőségében

Este félkilenc órakor tüntető csoportok megszállták a Baron L. Pop-utcát. Tuszul vittek egy nyomdászt. Hatvanan behatoltak az Uj Kelet szerkesztőségébe. Egy szoba berendezését összezúzták. A rendőrség erőlyes és gyors közbelépése megakadályozta a további rombolásokat. Huszonkét előállítás a rendőrségen. Gritta prefektus nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este közvetlenül a szerkesztőségi órák befejezése előtt több oldalról is figyelmeltették az Uj Kelet szerkesztőségét, hogy a Baron L. Pop utcát és környékét gyanus szándéku fiatalemberekből álló csoportok árasztják el, akik valószínűleg meg akarják támadni az Uj Keletnek a Baron L. Pop-utcában lévő helyiségeit.

Az Uj Kelet szerkesztősége már a kora délutáni órákban sejtette, hogy valami készül. A gyanura az adott okot, hogy hat óra felé a rendőrség nevében megkérdezték a szerkesztőség pontos címét. A szerkesztőség előtt gyanus volt, hogy a rendőrség, amely mindennapi kontaktusban van a hírlapokkal, az Uj Kelet szerkesztőségének címe után érdeklődik.

A megszállott Baron L. Pop-utca

Esti értesüléseink, amelyek az Uj Kelet körüli gyanus mozgolódásokról adtak hírt, amint azt megállapíthattuk, teljesen megfeleltek a valóságnak. A Baron L. Pop-utcán és a környékbeli utcákat a legnagyobb csendben, minden feltűnés nélkül apró csoportok szállták meg. Az esti kód segítségére volt a felvonulónak, akik a kódos sötétségben minden feltűnés nélkül tudtak összeverődni. A felvonulás körülbelül félóraig tartott, mialatt az egyes csoportok teljes csendben sétáltak fel-alá a szerkesztőség épülete előtt s halkan tanakodtak egymással, úgy hogy sejtetni sem lehetett, mi a szándékuk.

Nyolc óra után néhány perccel a nyomda egyik alkalmazottja, aki befejezte munkáját, elhagyta az épületet. Alig lépett ki a kapun, amikor egy kisebb csoport közrefogta. Udvarias formában kijelentették, sem visszamenni nem engedik, de szabadon sem bocsátják, hogy ne értesíthessen senkit sem a csoportosulásról. Megkérdezték tőle, hol akarja, hogy őrizzék. A nyomdász, aki látta, hogy minden ellenkezés hiábavaló, megmondotta, hogy melyik vendéglőben szokott vacsorázni és kérte feltartóztatóit őrizzék lehetőleg ott. Két fiatal ember elkísérte a vendéglőbe és ott őrizték több mint egy órában keresztül.

A támadás

Félkilenc óra tájban mintegy hatvan-hetven főnyi csapat elhatározta, hogy behatol az Uj Kelet helyiségeibe. A szerkesztőségi óráknak ekkor már vége volt, a szerkesztőség és kiadóhivatal ajtói le voltak zárva. Csendben, minden zajt kerülve, az egyik ajtót benyomták, a másiknak a lakatját törték le és behatoltak az első szobákba, ahol a berendezési tárgyakat összezörték.

A rendőrség néhány perc múlva már tudott a rombolásról és imponáló gyorsasággal tette meg az összes szükséges intézkedéseket. A rendőrségi organizáció az óramű precizitásával működött. A központi rendőrség ügyeletes rendőrkapitánya telefonon értesítette a rendőrlaktanyát, a kerületi rendőrségeket és a rendőrprefektust a történetekről, ő maga pedig négy rendőrével futólépésben vonult ki a helyszínre, ahová alig öt perccel a behatolás után érkezett meg és a rombolásokat megakadályozta.

Gritta rendőrprefektus a helyszínen

Néhány perc múlva Gritta rendőrprefektus is megérkezett a kerületi kapitányságok komiszárjaival és legénységével. Gritta prefektus rendkívüli eréllyel intézkedett, hogy a rendet helyreállítsa. A szerkesztőség helyiségeiben ta-

lált fiatalembereket elfogatta és a központi rendőrségre kísértette. Az épület kapuja elé pedig őrséget állított, hogy a rombolás meg ne ismétlődhessen. A rendőrség lelkiismeretes, gyors és erőlyes beavatkozásának köszönhető, hogy a rombolás mérete lényegesen a tavalyi pusztítás alatt maradt.

Az előállított fiatalemberek vallomását még az este folyamán jegyzőkönyvbe foglalták. A kihallgatások során az egyik fiatalembert, aki megfenyegette Gritta rendőrprefektust, a rendőrprefektus rendelkezésére külön zárkába helyezték, a többi huszonkét előállítottat közös zárkában vették őrizet alá.

Munkatársunk ma délelőtt felkereste Gritta rendőrprefektust, aki kijelentette, hogy őt azért nevezték ki Clujra, hogy rendet teremtsen és rendet is fog teremteni. A tegnapi esti próba megmutatta, hogy az átszervezett rendőrség öntudatosan fegyelmezett és néhány perc alatt minden rendbontást meg tud akadályozni.

A rendőrprefektus nyilatkozata

— Ami az előállított fiatalembereket illeti, — folytatta Gritta prefektus — én nem játszom letartóztatásdít, mindaddig őrizetben tartom őket, míg a vizsgálatot le nem folytatom. A vizsgálat lefolytatása után mindannyi-juk ügyét átteszem az ügyészségre, ahol dönteni fognak további sorsuk felett. A rombolásban résztvevő diákok névsorát megküldöm az egyetem rektorának, hogy ő is megtehesse a szükséges intézkedéseket.

— A magam részéről már is gondoskodtam arról, hogy hasonló támadásoknak a kísérlete ellen is biztosítsam Cluj valamennyi újságjait.

Megnyugvással vesszük tudomásul Gritta prefektus szavait, annál is inkább, mert meg vagyunk győződve róla, hogy Gritta prefektus valóban biztosítani tudja a felzaklatott város nyugalomát és békéjét.

Kafandarisz felkészül a rojalisták ellen

Athén, február 14. A görög kormány a fővárosban csapatokat koncentrált és elrendelte az önkéntesek felfegyverzését a rojalisták által fenyegetett közrend biztosítására.

Leverték a mexikói felkelést

London, február 14. A Mexikóból érkező hírek ellentmondóak. A hivatalos jelentések szerint a forradalmat leverték, a lapok ellenben azt jelentik, hogy Huerta csapatai visszafoglalták Veracruz és megverték a kormánycsapatokat. Újabb mexikói jelentés szerint Ocotlan mellett tizenegyórás csatában a felkelők döntő vereséget szenvedtek. Mindkét oldalon óriásiak a veszteségek.

GOERZ

ROLL-TENAX

Kamrák, objektívek, tekercsfilm, filmpakk, lemezek, látesóvek

Képes árjegyzéket ingyen, bérmentve küld!

I. B. Gibson vezérképviselő Bucuresti, Str. Sovastopol 13

Ez történt...

Ha a világ felfordulna. A mai rossz pénzviszonyok mellett gyakran megtörténik, hogy a kereskedők bankpénzre szorulnak. Egy ismert kereskedő szintén kölcsönt vett fel. Egy ízben felment a bankba, hogy a kamatot fizesse. A pénztárnál kis tábla csüng, amelyre rá van írva, hogy a felvett kölcsön után 9% kamat fizetendő. A kereskedő felsóhajt:

— Óh! bár felfordulna ez a világ!

— No és mi lenne akkor? — kérdi a pénztárnok.

— Akkor felfordulna ez a tábla is, a 9-ből 6-os lenne.

R. M. Satu-Mare

Lábujjhegyen... Egy nőszüni készülő bócher kétheti verejtékes munka után végre elkészült az elmaradhatatlan „drosé“-jával. Dicsőretet remélvén, kézirátát elvitte a rabbihoz „véleményezés“ végett.

Egy napi tanulmányozás után a rabbi következőképp adott véleményének kifejezést:

— Mondhatom magának, ez a drosé nagyszerű, rendkívüli, páratlan, csak arra az egyre nagyon kérem, hogy amint végigmondta, egészen halkan, nesztelenül, lábujjhegyen távozzon az asztal mellől.

— Miért? — csodálkozott a bócher.

— Azért, hogy közben a közönség fel ne ébredjen.

Z. Medias

A rabbi csodája. Egy zsidó, aki nem volt a munkási rabbi hive, egy szombatára mégis felkereste, hogy megtudja, mit látnak a rabbinál az emberek, hogy annyian utaznak hozzá. Hiába figyelte azonban a rabbi minden mozdulatát, nem látott semmi olyant, amiért érdemes költségeket csinálni. Éppen amikor azon gondolkozott, mégis miért jönnek annyian a rabbihoz, melléje lépett a rabbi egyik hive és — hogy a rabbi szentségének erejét ismertesse — így szólt:

— Maga még biztosan nem tudja, milyen csodákat művel rabbink szentségének erejével! Elmondok magának egy néhányat.

— Dehogyan nem tudom! Szól közbe a megszólított. — Kell nagyobb csoda mint az, hogy ennyien elvesztik az eszüket és költségeket csinálnak, hogy a rabbihoz jöhessenek. Ez csak a rabbi szentségének erejével történhet.

I. Socharj Carei-Mare

Márffyékát átadták az ügyészségnek

Hivatalos jelentés a bombamerényletok nyomozásáról. Miért robbantották fel a Ferenc József-laktanyát. Peidl és Garami elutaztak Londonból. A korona zuhanása és a belföldi kölcsön

(Budapest, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Márffy József és bűntársainak ügyében a vizsgálat kiderítette, hogy a Ferenc József-laktanya elleni bombamerénylet szintén Márffytól indult ki, de részes benne Nesz Károly is, aki jelenleg a katonai ügyészség foglya. Ezt a merényletet azért követték el, hogy a gyanút magukról a kommunistákra hártásák át.

A vizsgálat azt is kiderítette még, hogy a bombavető 1922 tavaszán Adorján Géza elnökletével gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy eddigi defenzív álláspontjukból aktivitásba lépnek. Az ügynek erre a részletére vonatkozólag a rendőrség ki fogja hallgatni a Zalaegerszegré internált Adorjánt is.

Az erzsébetvárosi Demokrata Kör ellen elkövetett bombamerénylet ügyében lefolytatott nyomozás eddigi eredményeiről

a rendőrség ma hivatalos jelentést adott ki.

Eszerint a rendőrség megállapította, hogy a merényletet Márffy József kezdeményezésére és az ő tervei szerint hajtották végre. A terv részleteit a kilencedik kerületi nemzetvédelmi osztályon határozták el, ahol a tettesek előkészítő megbeszéléseket tartottak. A pokolgép külső burkolatát Kasnyik János készítette, a robbanóanyagot Márffy adta, míg az óraszerkezet Marosi Károlytól származott. A pokolgépet Márffy, Christiasty István és Marosi állították össze Márffy lakásán.

Az erzsébetvárosi Demokrata Körnek Herczeg József nevű portásával egyetértésben Marosi, Christiasty és Radó József helyszíni szemlét tartottak a Körben. Ennek alapján a fűtőtest és a fal közötti terület dimenziójához formálták a pokolgépet, mely pontosan terveik szerint,

1922 április harmadikán este felrobbant.

Kasnyik időközben öngyilkos lett, Márffyt, Christiastyt, Marosit és Bátor Miklóst, az erzsébetvárosi Kör elleni merényletért, Salló Jánost és Poór Tivadart pedig az ujbpesti zsidótemplom ellen megkísérelt bombamerénylet ügyében átadták az ügyészségnek.

Budapest, február 14. A bécsi „Neue Freie Presse“ úgy tudja, hogy Peidl és Garami írásbeli memorandumot adtak át Londonban a munkási

pártnak a magyarországi állapotokról és munkáviszonyokról. A memorandum objektív és minden intervenciót Budapesten kizár. Lehetséges azonban, hogy

az angol kormány mégis tesz majd barátságos lépéseket

a magyar kormányról.

Az „Arbeiter Zeitung“-nak jelentik Londonból, hogy Peidl Gyula, Garami Ernő és Vámbéry Rusztem tegnap tanácskozást folytattak Snowden államkancellárral. Snowden kijelentette, hogy a „Pester Lloyd“-nak adott interjúja csak a magyar nép iránt való rokonszenv kifejezője volt s nem jelentett állásfoglalást a magyar kormányval szemben. A magyar szocialisták este Wedgwood miniszterrel tanácskoztak, aki közelről ismeri a magyarországi viszonyokat. Peidlék egyébként ma este elutaztak Londonból.

Budapest, február 14. A magyar kormány 350 milliárd papirkoronában és 50 millió aranykoronában állapította meg a belső kölcsön összegét. A papirkoronával való kontemplálás azonban 170-es árfolyamon történt és minthogy ez az árfolyam időközben vissza esett, szükségesnek mutatkozik, hogy a kormány új számítási alapra térjen át. Pénzügyi körökben számolnak azzal, hogy a papirkoronában felveendő első kölcsönt háromszázötvenről 500—600 millióra kell felemleni.

— Baromfityesztő egyesület. Megirtak annakidején, hogy városunkban egy kis háziállattenyészti egyesület alakult. Neve: „Fauna“, székhelye Cluj, Monostori-ut 21. Ezen egyesület most igen szép fejlődésnek indul. Öfensége Károly trónörökös Manastiri uradalmára a Faunától szerzi be majorságait és ugyancsak ott vagy 1000 darab fajtojást rendelt. A Fauna vezetősége emlékiratban kereste fel Öfenséget, hogy ajánlja ezen egyesületet a földmivelésügyi minisztérium szíves figyelmébe. Másrészt Tatarescu miniszter 2000 lap-példányt fizetett elő az egyesület hivatalos lapjából az összes regáltbeli falusi népbankok és népi szövetkezetek részére. Ez év március 2-án tartja meg a Fauna évi nagygyűlést, melyen az ország összes helyiérdekű kis háziállattenyészti egyletei kiküldötteik által vesznek részt, úgy hogy ezalkalommal a kolozsvári egylet a kisháziállattenyésztes központjává alakul.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmidt

Most aztán nem tudtam derék lovamat ide-oda rángatni és bubánatos fejem egész csöndben már készülődött rá, hogy valamelyik oldalról gyöngéden széjjelhasítják. Ugyhiszem, rátok akartam gondolni, otthoni pajtasok, de minden olyan zavaros volt agyamban. Abban a szempillantásban azonban, hogy ellenfelem éppen le akart sújtani rám, pisztolygolyó furja át mellett. Az első pillanatban olyan arcot vágott, mintha valami fölött nagyon meglepődne — a másodikban már lebukott a lóról. Akkor aztán sikerült végre az oroszokat megfutamtani és miután tizenkét emberüket megöltük és magunk is féltucatnyit veszítettünk, sikerült annyi szalmát birtokunkba venni, amennyit Bestervoldban öt réztallérért kap az ember, vagy talán még többért. A szalmát nagy diadalmenetben cipeltük haza és mindezek dicsérék a mi nagy vitézségünket. Kiszámítottam, hogy a zsákmányból körülbelül annyi szalma jutna rám, mint amennyit egy kis kopenhágai család hurcolkodás napján szalmazsákjai fölfirissítésére vásárol esetleg — mely óriási eredményért főhadnagygya léptettek elő. Mindazonáltal most rövid időre odahaza kell maradnom a táborban és azért van időm ilyen hosszú levelet írni.

Gondolhatod, most más kedélyállapotban vagyok, mint akkor, hogy Algirből irtam neked. Akkor bizonyára minden soromból kiolvashattad a bosszankodást és megbánást afölött, hogy elutaztam hazulról. Lehetséges is, hogy másképp legyen: akkoridőben éjjel-nappal másra se gondoltam. Éreztem, hogy kedélyem Dániában éppen olyan jól lehetett volna csöndes állóvíz, mint külföldön és akkor legalább nem üldözött volna az a gyötrelmes megbánás, a

kinzó vágykódás és a bizonytalanságnak emésztő, lelket rontó érzése. Ha otthon a mennyasszonyom családjának lekicsinylése bosszantott, úgy itt a francia tiszték között teljesen hasonló állapot nyomasztott és még annak a csekély vigasznak se örülhettem, melyet otthon jól vetett agyamban, vagy egy jó ebédnél megtalálhattam.

De már itten másképp áll a dolog! Egészen új élet kezdődött itt számomra. Itten mint embernek teljes megbecsülésben van részem, jogom van rá, hogy egy nagy és becsületes ügyért a többiekkel együtt küzdjek és a tettemből ítélnek meg engem. Igaz ugyan, hogy leeresztett sisakrostéllyal küzdök, mint Ivanhoe a nagy bajviváson, de ha egyszer fölötöm a sisakrostélyomat és meglátják az örökségben megraboltnak, a földönfutónak arcát, akkor se fogják a küzdelem díját megtagadni tőle... Tulajdonképen meglehetősen furcsa érzést keltet benned, ha a lengyelországi híreket olvasod az újságban: én vagyok az, akiről az újságok írásai szólnak, benne vagyok azokban a nagy csatákban, melyek hallatára elcsudálkozol!

Az egyetlen dolog amit az itteni élet ellen panaszsképpen felhozhatnék, hogy az ember megszűnik saját életét élni és akarata nélkül való részévé válik a tömegnek. De kárpótlásul vannak aztán pillanatok, melyekben az élet úgy megtáruul, mint az óceán és akkor aztán úgy érzi magát az ember, mint az uszó, akinek törekvését gát nem akadályozza, az erő vad üjongással csapnak szét a korlátlan messzeségben és a lelket a szabadságérzésnek valósgos örvöngése ragadja meg.

És így biztos vagyok abban a hitemben, hogy nem halok meg itt. Az első csatában, melyben résztvettem, hirtelen és tisztán fölmerült előttem a noerrebrói kéver-ávót képe. Azóta bizonyossággá erősödött bennem, hogy

az én siromat is ott fogják megásni és mint-hogy az aligha lehet, hogy bebalzsamozzanak és odaszállítsanak, amennyiben itt elesnék valamelyik csatán, tehát föltétlenül szükségyszerű, hogy saját magam és eleven állapotban vigyem oda magamat.

Ha majd aztán hazajövök, bizonyára ő is méltónak talál majd magához. Oh, én nem felejtettem el őt! Olyankor, ha csöndesség van körülöttem, különösen esténként, kicsiny lány-szobája hirtelen fölbukkan előttem, akkor aztán látom, amint ottan ül és szinte úgy érzem, mintha már hazajöttem volna, olyankor nem vagyok teljes öntudatomnál és nem tudom megérteni, hogyan is tudtam elutazni. És vannak órák, mikor úgy érzem, hogy még akkor is, ha hűtlelné válna hozzám, vigaszt tudnék találni Lengyelország diadalában és abban, hogy megengedett nekem a nagy küzdelemben részt venni. De máskor meg, mikor bajtársaim fölö pillantással néznek a jövő felé, titkon az óra való gondolással vigasztalom magam, ámbárhogy a másik pillanatban már szemrehányást teszek magamnak, amért hogy ilyen önös vigaszban akartam megnyugvást találni. De azért mégis boldog vagyok, nekem két szépséges reményem van, melyeknek örülhetek és a szegény lengyeleknek ebből is csak egy jutott: árva hazájuk sorsában való remény.

Kedves Léwy, hosszú hallgatások nyomán mégis, valami sejtésszerű szomorúság fog el engem. Hiszen úgy illenek, hogy már ő is irjon nekem egyszer, de ő ártatlan, — ebben szentül hiszek! Nem, még ennél is több: én tudom ezt! De férfiatlan dolog volna tőlem, ha mindig újra és újra irnék neki, mint valami koldus. Közben pedig azzal vigasztalom magam, hogy levelei nem találtak rám — adná isten, hogy úgy legyen!

(Folyt. köv.)

Báliruhákat minden árnyalatban fest, tisztít Czink

szégeknek

rt robbantották
onból. A korona

potokról és munkás-
objektív és minden
ar. Lehetséges azon-

s tesz majd barát-
eket

nak jelentik London-
ni Ernő és Vámbéry
folytattak Snowden
kijelentette, hogy a
terjuja csak a magyar
fejezője volt s nem
ar kormányval szem-
ste Wedgewood mi-
özéről ismeri a ma-
dlék egyébként ma

A magyar kormány
és 50 millió arany-
belső kölcsön össze-
ontemplálás jazonban
minthogy ez az ár-
t, szükségesnek mu-
számítási alpra tér-
amólnak azzal, hogy
is kölcsönt három-
rdra kell felemleni.

.....
egyesület. Megirtak
u egy kis háziállat-
eve: „Faua“, szék-
Ezen egyesület most
fensége Károly trón-
a Fainától szerzi be
vagy 1000 darab
etősége emlékiratban
jánlja ezen egyesü-
érium szives figyel-
niszter 2000 lap-
ület hivatalos lap-
népbankok és népi
árcius 2-án tartja
t, melyen az ország
artenyészto egyletei
t, ugy hogy ezalka-
sházaiállattenyésztes

megásni és mint-
bebalzsamozzanak
en itt elesnék va-
enül szükségszerű.
állapotban vigyem

ök, bizonyára ő is
z. Oh, én nem fe-
a csöndesség van
ént, kicsiny lány-
öttem, akkor aztán
inte ugy érzem,
a, olyankor nem
és nem tudom meg-
gazni. És vannak
még akkor is, ha
zt tudnék találni
abban, hogy meg-
küzdélemben részt
r bajtársaim féltő
é, titkon az órá
agam, ámbár nagy
rehányást teszek
n önös vigaszban
De azért mégis
épséges reményem
a szegény lengye-
tt: árva hazájuk

allgatások nyomán
omorosság fog el
gy már ő is ir-
atlan. — ebben
nél is több: én
g volna tölem,
neki, mint valami
gasztalom magam,
— adná isten,
(Folyt. köv.)

Czink

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság
napilapja

Szerkesztők: Glaszkalay János és dr. Marton Ernő.

Feladás szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Uj Kelet eikkeinek utányomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei
félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag
Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.)
hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— A sorozások március elsején kezdőd-
nek. A VI. kerület sorozási irodája értesítette
a város tanácsát, hogy a sorozások március el-
sején kezdődnek meg a VI. hadtest területein
s április 11-ig tartanak. Kolozsváron a sorozá-
sok április 3—10-ig lesznek megtartva.

— Hogyan fogják végrehajtani az új
lakásrekvizitálást. A közönség körében az új
lakásrekvizitálással kapcsolatban riasztó hírek ter-
jedtek el. Ma telkerestük Gritta rendőrprefektust,
aki munkatársunknak a következőket mondta: A
törvény értelmében és a lakáskommisszió határozata
alapján megkezdjük a lakások ellenőrzését. Az ösz-
szes kerületi rendőrségek vezetői egy bizottság ki-
sérletében már a mai naptól kezdődőleg házról-házra
járva felülvizsgálják a kerületeikbe tartozó lakáso-
kat. Ahol visszaélés nyomára jönnek, vagy ahol azt
álpítják meg, hogy rekvirálható szobák vannak,
jegyzőkönyvet vesznek fel s a jegyzőkönyvet fel-
terjesztik a rendőrprefektúrához. A rendőrprefek-
tura a rekvirálható szobákról szóló kimutatást fel-
terjeszti a lakásbizottsághoz, amely a tisztek és
tisztviselők részére fogja kiutalni a lerekvizitálható-
nak minősített lakásokat. Megnyugtathatom a köz-
önséget, hogy a rekviráló rendőrtisztviselők részé-
ről semmiféle kellemetlenség nem fenyegeti. Szi-
goru utasítást adtam ki alárendeltjeimnek, hogy a
lehető legudvariasabb formában történjen a laká-
sok felülvizsgálása. Felhívom a közönséget, hogy
az esetleges atrocitásokról, amelyekre azonban
előreláthatólag nem lesz precedens, azonnal tegeye-
nek jelentést nálam.

— Az új budapesti angol követ. Buda-
pestről jelentik: Hohler angol követ távozása
befejezett tény. Politikai körök értesülése sze-
rint Hohler helyébe a bolíviai angol követet
fogják kinevezni.

— Uj német vasuti kocsikat kap a CFR.
Bukarestből jelentik: A német restitúciók ügyében
a német kormány és a román kormány megbízottai
között Wiesbadenben igen fontos tárgyalások foly-
nak. Megállapítást nyert, hogy a németeknek
13,500,000 aranymárkát kell Romániának még
visszafizetni. Amint Bukarestből jelentik, a két
kormány között megegyezés jött létre oly irányban,
hogy a fenti összeget a németek vasuti személy-
szállító kocsikban fogják megtéríteni. A részletekre
venatkozólag most folynak a részletes tárgyalások.

— A zsidó menza felhívása. A zsidó
menza új vezetősége így alakult meg. Elnök
Preminger Gedálje, alelnök Herskovits Jenő, pénz-
táros, Weisz József, titkár Segall A. Leon, jegyző
Téti Pál, ellenőr Windermann Mózes, háznagy
Herskovits Ferenc lett. Az új vezetőség elhatározta,
hogy a menza nagyszabású akciót indít alapjainak
megszilárdítására és a külföldön tanuló zsidó diákok
felsegélyezésére. Az e célra szükséges összegeket
a nyári nagyvakáció alatt gyűjtés útján fogják
összehozni. A menza vezetősége ezután közli, hogy
a karácsonyi vakáció miatt félbemaradt tiszteletjegy-
megváltási akciót tovább folytatja és kéri Kolozs-
vár zsidóságát, hogy az ecéltől kiküldött menza-
tagokat fogadja szívesen.

— A nagyváradai zsidó leányegyesület
estélye. Nagyváradról jelentik: A nagyváradai zsidó
leányegyesület, amely Deutsch Rózi elnöknel az
életén évente kétszáz szegény gyermeket ruház fel,
jól sikerült estélyt rendezett tegnap este. Az estély
programja a következő volt: Prologot mondott
Weisz Edith, Bauer Albert dr. a Varázs-fuvola
nagy áriáját énekelte el Váradai Aladár színházi
karmester zongorakisérével. Karcag Klári dr.
Kohányi Dezső héber novellafordítását olvasta fel.
Az estély legsikerültebb pontja az eleven naptár
volt, melynek szereplői: Schwartz Magda, Beck
Auci, Erlicht Lili, Rosinger Ica, Seidmann Irén,
Vadász Böske, Posner Böske, Horvát Gizi, Gárdos
Rózi, Vajda Klári, László Erzsi és Littenberger
Didi voltak. Silberstein Lenke balletet táncolt,
Ruth Klára pedig saját versét olvasta fel. Az
estély igen nagy anyagi és erkölcsi sikerrel zajlott le.

Poincaré ellen fordul a közhangulat

A parlament dezavualta a kormányt. Clémenceau újabb kihallgatáson
jelenik meg Millerandnál. Poincaré bökéközségről biztosítja a néme-
teket. A megszállás korlátozásának feltételei

(Páris, február 14. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A francia parlament folyosóin ma élén-
ken tárgyalták Clémenceau látogatását Mille-
randnál, amelynek egyre nagyobb jelentőséget
tulajdonítanak. Híre jár, hogy a köztársasági
elnök vasárnap ismét kihallgatáson fogadta
Clémenceaut, habár az Eliséében cáfolják
azt, egyes parlamenti körök pedig egyene-
sen azt hangoztatják, hogy Millerand és Cle-
menceau közti erős közlekedés hírére Poin-
caré ellenségei terjesztik.

Bármi legyen is az igazság, annyi bizo-
nyos, hogy a francia nép hangulata Poincaré
ellen fordul. A kamarában már csak

a bizalmi kérdés ismételt felvetésére

szavazták meg a miniszterelnök pénzügyi ja-
vaslatait. A kormánynak azt az indítványát,
hogy új tisztviselőket kell alkalmazni, elve-
tették és a pénzügyi javaslat második
pontjának törlését a pénzügyminiszter csak
ugy tudta elfogadtatni, hogy ezt a kér-
dést az egész kormány bizalmi kérdésének
minősítette. De súlyos kudarc érte a pénzügy-
minisztert a vita további során is. A radiká-
lisok javaslatot terjesztettek be a háborúban
megrokkant tisztviselők érdekében.

A pénzügyminiszter elvetette, de a ka- mara megszavazta

a javaslatot 518 szavazattal 52 ellenében. A
kudarcot súlyosítja az is, hogy ezt a javasla-
tot az a radikális képviselő terjesztette elő,
aki jobboldali republikánus és a pénzügyminisz-
ter ellen saját választókerületében vezet a har-
cot. De mert a bizalmi kérdést nem vetették
fel, a javaslat elfogadásának nem lesznek kö-

— Beteg a pápa. Rómából jelentik: A
pápa influenzában súlyosan megbetegedett.
Kezelőorvosai gondos ápolás alá vették és re-
mélhető, hogy állapotában rövidesen javulás
áll be.

— Még se lakoltatják ki a klinika la-
kóit. A Mico-utca 8—14. számú ház lakóit az a
veszedelem fenyegette, hogy a mai nap folyamán
lakásukból az utcára kerülnek. Ilyen körülmények
között tizennégy család maradt volna lakás nélkül.
A Mico utca 8—14. számú házak a klinika tulaj-
donát képezik. Már régebben szó volt róla, hogy a
kérdéses házakat lebontják és helyébe emeletes
épületet építenek. A klinika megállapodott egy
vállalkozóval a régi épületben levő építési anya-
gok eladásában. Az új építéshez még a költség-
vetés sem készült el és a vállalkozó már meg-
akarta kezdeni a ház lebontását. A lakóknak ma
délutánig adott terminust arra, hogy szerezzenek
maguknak más lakást, mert a ház lebontását meg-
akarja kezdeni. A kétségbeesett lakók hasztalan
szaladgáltak lakásért, mert a nagy lakáshiány
miatt az egész városban nem lehetett kapni.
Végül kétségbeesésükben a mai napon felkeresték
Muresan vármegyei prefektust és tőle kértek or-
voslást. Muresan prefektus, megvizsgálva az ügyet,
nem látta szükségesnek a házbontást és utasította
Gritta rendőrprefektust, hogy a kilakoltatást to-
vábbi intézkedésig szüntesse be. Egyben intézke-
dett, hogy addig amíg a tizennégy családnaklaká-
sokat nem biztosítanak, szó sem lehet a ház le-
bontásáról.

— Nem kell borotválkozni. A „Daily
News“ egyik legutóbbi számában érdekesen írja le
Melbourn Hiram ismert angol sportember szenzá-
ciós találmányát, amellyel feleslegessé teszi a bo-
rotválkozást. A foltaláló szerint a borotvakést
ezentúl a napsugarak fogják helyettesíteni, ez a
művelet, amely a szőrszálakat gyökeresen pusztítja
ki, nem vesz igénybe naponként öt-hat percnél
többet. Ez alatt olvashat, cigarettázhat, irhat a
„beretválkozó“, ughogy ezt a rövid időt sem
lopja el életéből. Londoni borbélykörökben szke-
ptikusan fogadták az új találmány hírére és remélik,
hogy mint annak idején az önbortotva, ez a „bo-
rotváló lámpa“ sem teszi majd tönkre a borbélyipart.

— Borzalmas gyilkosság Budapest mel-
lett. Budapestről jelentik: Bergl János albertisai
kereskedő negyvenmillió koronát magához véve a
vasutállomásra indult, hogy a kabai vásárra
utazzon. Hajnalban az albertisai erdőben bukkan-
tak rá holtan. Fejét lemetszték a törzséről, pénz-
tárcáját elrabolták. A nyomozást megindították.

vetkezmenyei. Óriási érdeklődéssel várják azon-
ban a huszszázalékos adóemelési javaslat vitá-
ját, amely valószínűleg

döntő hatással lesz a Poincaré-kormány sorsára.

Páris, február 14. Poincaré a frontharco-
sok szövetségének bankettjén tartott beszédében
kijelentette, hogy Franciaországot két dolog ér-
deklí leginkább: a jóvátétel és saját biztonsága.

— A jelen pillanatban is készen vagyunk
a megegyezésre még ellenségeinkkel is. Remél-
jük, hogy a németeknél is megértést találunk
a helyzet tisztázásához.

Azzal kapcsolatban, hogy a Berlinből visz-
zatért szakértői bizottság megnyugtató kijelen-
téseket tett Németország fizetőképességéről és a
német kormánynak arról a tagadhatatlan kész-
ségéről, hogy megfelelő zálogokat adjon, a „Ma-
tin“ azt írja, hogy a jóvátételi bizottságnak
most általános tervezetet kell kidolgoznia a
szakértői bizottság munkájának értékesítésére.

Franciaország biztonságának kérdését meg-
vetségközi katonai bizottságnak kellene meg-
tárgyalnia Foch marsall elnökelete alatt, — írja
a „Matin“. Franciaország, ha kezében lenne az
értékes ütökártyának használható Ruhr-vidék,
talán nagyon rövid időn belül

a megszállás korlátozásának lehetőségéről

értesíthetné többi szövetségeseit. Ez a korláto-
zás a belső vámkordon megszüntetésével kez-
dődné, ha egy nemzetközi konzorcium garan-
tálná a német jóvátételi fizetéseket és ha a
megszállás bármilyen módosításánál a feltételek
megszövegezésében Franciaország védelme lesz
az irányadó szempont.

— Április elsején felosztatják az agrár-
bizottságot. Az „Argus“ jelentése szerint az ag-
rárbizottságot április elsejével felosztatják. Iratait
a királyi táblák fogják továbbkezelni.

— Nem lesz tarifaemelés. Bukarestből
jelentik: A CFR. vezérigazgatósága közli, hogy
a tarifaváltozásról elterjedt hírek tévesek.

— Leszállították a szeszesitalok árát
Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Február
tizenharmadikától kezdve a denaturált spiritusz árát
hektoliterenkint 450 cseh koronáról 400 koronára
szállították le.

— Nagy Palesztina-miting Désen. Vasár-
nap délután három órakor Désen nagy Palesztina-
gyűlést tartanak, amelynek főszónokai Pollák Adolf,
a Keren Kajemet igazgatója, Székely Béla szövet-
ségi főtitkár és Rosenzweig Jehuda lesznek. A
gyűlés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg nem-
csak a városban, hanem a környékbeli falvakban is.

A Palesztina mandátum megadja a lehe-
tőséget, hogy a Keren Kajemet a zsidó nép
számára megszerezze az országot. 2

— Gyászistentisztelet dr. Totoian em-
lékére. Dr. Totoian János Kolozsvár hirtelen el-
hunyt népszerű főorvosának emlékére szombaton,
február 16-án a str. Jorga (Jókai-utca) 6. szám
alatti görög katolikus templomban rekviem fog
tartatni. A főorvosi hivatal felkéri az elhunyt fő-
orvos barátait és ismerőseit, hogy vegyenek részt
a gyászistentiszteleten, amelyet délelőtt 10 órakor
fognak megtartani.

— A gyilkos nő a tábla előtt. Ma dél-
előtt tárgyalta a kolozsvári ítélőtábla Manescu ta-
nácselnök elnöklétével Vizorek Illés Iuncani gazda
bűnyűjét, akit a dévai törvényszék tiz évi fegy-
háza ítélt. Vizorek rossz lábón állt apósával, No-
mescu Miklóssal, aki a község legmódosabb gazdája
volt és félt, hogy apósa az örökségből kitagadja.
Egy este, amikor az öreg nála vacsorázott, bestiá-
lis módon meggyilkolta és egy trágyadomb alá te-
mette. Hosszas nyomozás indult meg, amelynek
eleinte semmi pozitív bizonyítéka nem volt Vizorek
Illés ellen, később azonban megtalálták a megcsön-
kített holttestet, Vizorek tagadása is megtört és a
dévai törvényszék ítéletet hozhatott a rejtélyes
gyilkosság ügyében. A táblán a vádat Tanasescu fő-
ügyész képviselte. Az elsőfokú ítéletet helybenhagy-
ták és az ezáltal jogerőre emelkedett.

— Nagyváradon az Uj Kelet részére hir-
detéseket és előfizetéseket felvesz Blum Zsigmond,
Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám.
Telefon 8—53. (Rosenberg Jenő bórkereskedésében.)

KÖZGAZDASÁG

 # Az orosz petróleumexport. Moszkvából jelentik: Az állami petróleumszindikátus 1923 decemberében angol cégeknek 700.000 tonna ásványolajat, 150.000 tonna petróleumot és 24.500 tonna benzint adott el. A szindikátus párisi osztálya ugyanezen idő alatt 66.000 tonna ásványolajat és 3000 tonna benzint adott el francia cégeknek. Itáliába 25.000 tonna benzint, 15.000 tonna ásványolajat és 15.000 tonna petróleumot szállítottak. Januárban a belga „Belapetrol“ szerződést kötött évi 12.000 tonna benzinnel, 15.000 tonna petróleummal és 12.000 tonna ásványolaj szállítására.

 # Az osztrák nemzeti bank osztaléka. Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti bank mostanában fizette ki első osztalékát, amely 8,5 százalék volt. Ez a szám — tekintve a bank altruista voltát — elég szolid osztaléknak mondható.

 # Nyersolajforrást fedeztek fel. Boryslawból jelentik: A budapesti érdekeltségű tartozó „Polonia“ részvénytársaság furómunkálatai során a város közelében 1578 méter mélységben egy eruptív forrásra bukkantak, amely percenkint 4-5 ciszterna nyersolajat szolgáltat. A vállalatban részes a Wiener Allgemeine Depositbank, a Magyar-Olasz Bank, a Spitzmann Testvérek cég és Castiglioni.

 # Adócsökkentés az Egyesült Államokban. Newyorkból jelentik: Az Unió törvényhozása elé olyan értelmű adójavaslatlalt járultak, amelynek értelmében azon polgárok adóját, akiknek évi jövedelme nem haladja meg a 20.000 dollárt, huszonöt százalékkal leszállítják. A javaslatot minden valószínűség szerint elfogadják.

A mai valutapiac

A napok óta tartó lanyhaság tart. Nagy kínálattal szemben gyöngye kereslet. Az árak a következők: osztrák korona 360-361, belföldi magyar korona 300-310, cseh korona 570-571, francia frank 885-900, svájci frank 3435-3440, dollár 196-197, font sterling 850-851, olasz lira 870-872, dinár 230-235.

Valutapiac február 14-én:

Bukarest. Devizák: Páris 860, Berlin —, London 847, Newyork 197, Róma 858, Zürich 3425, Bécs 2775, Prága 570, Budapest 70. Varsó 20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750, márka —, leva 130, török lira 98, font sterling 838, francia frank 885, svájci frank 3400, olasz lira 845, drachma 360, dinár 225, dollár 1935, lengyel márka 20, osztr. korona 2775, magyar korona 40, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 1325-130, Amsterdam 215-215, Newyork 5755-57525, London 2480-2472, Páris 2580-2530, Milano 2505-24925, Prága 166875-16675, Budapest 201-201, Belgrád 695-695, Bukarest 295-295, Varsó —, Bécs 81-81.

 # Az aranyárka bevezetése. Berlinből jelentik: Az aranyárka meghonosítása Németország kereskedelmének új lendületet adott. A hitelügyletek sok cikkben olyan tempóban bonyolítatnak le, mint békeidőben. Különösen áll ez a vegyészeti gyárakra, amelyeknek termelőképessége az aranyárka bevezetése óta emelkedett. A gyárak áraikkal 20-25 százalékkal súlyedtek.

 # Döntvények adóügyekben. Bukarestből jelentik: A központi kincstári bizottság következő elvi kérdésekben döntött: A részvénytársaságok eszközölhetnek-e tőkeemelést aktívák újabb felbecsültetése révén? Ez a kérdés főképpen arra vonatkozik, hogy sok részvénytársaságnak 1916 előtt szerzett ingatlanai vannak, amelyek akkori névértékükhöz képest jelenleg jóval nagyobb értéket képviselnek. A bizottság azt véleményezte, hogy tőkeemelésre az értéktöbblet nem vehető igénybe. A jövedelmezőség megadóztatása szempontjából az 1916. évi értékelés háromszorosa vehető. 2. A kibérletlenül maradt épületek s külön is a raktárak adókötelesek-e? A bizottság a nem bérelt épületekre nézve úgy találta, hogy a törvény erről nem rendelkezik, tehát úgy intézkedett, hogy elvileg nem lehet semmi intézkedést tenni. Ha az állami erdőt községek használják ki, ezt házi kezelésnek kell-e tekinteni, amelynél fogva adómentességi igény keletkezik-e? Erre a kérdésre a bizottságnak az az álláspontja, hogy ezeket az erdőket a mezőgazdasági adó alól nem lehet mentesíteni.

Pályázati hirdetés

A temesvár-józsefvárosi orth. izr. iskolaszék állami tanítókat megillető fizetéssel pályázatot hirdet egy legkésőbb szept. 1-én elfoglalandó negyedik tanítói állásra. Vallásos életmód és a román nyelv tökéletes tudása feltétlenül megköveteltetik. Akik a héber nyelvet is tanítani képesek vagy nőtlének, előnyben részesülnek. Okleveles tanítónők is pályázhatnak. Kellően felszerelt pályázatok az iskolaszékhez (Timișoara, Str. Fröbel 54.) küldendők. Pályázati határidő április 1.

Timișoara, 1924 február 8.

Orth. izr. iskolaszék.

Róka, kelme, Szőrmefestés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

Kóser husvétii erdélyi uradalmi fajbörök nagybani elárusítása Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T. Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסח

RAKTÁRRÓL SZÁLLITHATÓ GÉPEK:

45 HP Marschal félstabil gőzgép, 25 HP Máv. locomobil, 3/8 Ganz hengerek, 13,5 m² fűtőfelületű 6 atmf. állókazán, 3 HP benzinnmotor, kétoldalt szitáló Radial-sziták, felvonók, magzuzó henger.

Hoffmann Sándor gépészmérnök gépműhelye Cluj-Kolozsvár, Székely-ut 2. szám alatt

A jövő hét filmslágerje:

Madame Sans Gêne fia

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

Nelly és Rudi. Hétfőn Hamlet, kedden Tosca, szerdán Nelly és Rudi. Hetekkel ezelőtt a színház nagy kommunikékben hirdette az orosz volt császári ballet vendégjátékát, ez a vendégjáték azonban elmaradt. A színház az elmaradt előadást akarta pótolni, ezért léptette fel Nellyt és Rudit az aradi Fehérkereszt oár táncosait. Amit produkáltak ügyes volt, pompásan megállták helyüket a világ bármely variétéjében, azonban kellemetlenül hatott fellépésük azon a színpadon, amelyről két nappal ezelőtt Shakespeare örökbecsű szavait, egy nappal ezelőtt pedig Puccini csodálatosan szép muzsikáját hallottuk. Nem értjük ezt a színházpolitikát, amely mellőz minden tradíciót, művészi szempontot és bártáncosokat léptet fel négy estén keresztül, az egyik este éppen Molière Dandin Györgyével együtt. A közönség imponáló fölényel viselkedett és míg Hamlet és Tosca előadásain zsufolásig megtöltötte a nézőteret, a tegnapi variété-esten a bérlőkön kívül alig volt közönség. A táncosok fellépésén kívül egy *Utolsó szó* című selejtes kabarétréfát és *Harsányi Zsolt Gazi és Mercedes* című egyfelvonásosát adták elő, amelynek női főszerepében *Poór Lili* szép alakítást produkált, *Mihályffy*, aki szinte próba nélkül ugrott be a beteg *Tolnay* helyett, bizonytalan volt és deformálta a figurát, *Marsy Gizi*, *Berky József* vérszegényen és erőtellenül játszottak. (t. i.)

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Faust.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: Hattyulovag.

Szombat d. u.: Gazi és Mercedes.

Este: Üldöz a pénz. Operette újdonság először.

Vasárnap d. u.: A cigány.

Este: Üldöz a pénz.

Hétfő: Üldöz a pénz.

MOZGÓK MŰSORA

Péntek, február 15.

Select-Mozgó: A szürkeruhás hölgy I. és II. rész. Nagyszabású dráma 2 részben és 10 felvonásban. Főszerepben a nagy orosz filmstar, Helena Makowszkaja. Két rész egyszerre.

Uránia-Mozgó: Ünnepi előadás! Ötelsége Mária királyné filmje: *Az élet liliuma*. Fantasztikus mese 4 felvonásban. Főszerepben Miss Loie Fuller, a világhírű balletáncosnő és Gab, Sorrére. Jótékonyági előadás az erdélyi román sajtóotthon javára.

Apollo-Mozgó: Amerika terrorja. Szenzációs dráma 6 felvonásban. Főszerepben William S. Hart. Amerikai szenzáció.

NYILTÉR

E rovatban közölték a szerkesztőség nem felelős

Üzletáthelyezés

Értesítjük t. vevőinket, hogy rövidáru nagykereskedésünket Strada General Neculcea (vált Korniss-u.) 1. szám alól a *Párisi Áruház* épületébe, — szemben a Renner-palotával — áthelyeztük.

CENTRAL

rövid- és kötöttáru nagykereskedés

Lusztig és Nussbächer
cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Mégis csak legjobb akésnélküli borotvái ó por, amely az ország legregibb gyártmánya mely most ujonnan átpreparálva,

az arcot nem marja éskellemes hatást hagy utána

„RASOL IDEAL“

Kapható 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb mennyiségben lei 30.— kgkint. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „Ideal“ felírású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

Arcodon ha sok a
Miteszer
Kaiser-Borax
Ez ellen biztos szer

Telefon-sz. 81. **LÁDAGYÁR** Fióküzlet Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszergezt és szé szedett részekben megrendelésre azonnal készit és szállit a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cin, Strada Cernanji (vált Kajántól-ut) 1 szám

DURA
temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan raktáron gyári áron

VADÁSZ & COMP.

MŰSZAKI VÁLLALAT

Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u. 11
Telefon 3-84

Modern fürdőszoba,
mosdó, klozet és egyéb vízvezetéki berendezések

Villamos vasalók,
főzőedények, égők és mindennemű elektrotechnikai cikkek

Szerelések
és javítások eszközlése garancia mellett

Selyemernyők
és drótfarmák állandó nagy raktára

Modernül berendezett javítóműhely

Üzlet:

Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2-14

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasüzlet Telefon 10-49.

Concurs

Bei der Fägäraser Izr, Cultusgemeinde sind die Posten eines Rabbiner und eines Kantor שוחט ובורק שוחט zu besetzen. Gehalt nach übereinkommen.

Bewerber wollen Gesuche und Zeugnisse an Vorstand einsenden.

Fägäras, 12. Feber 1924.

Dr. Albert Schul, Präses

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSŐ TIMISOARA

Napijegyzék 1—10—15 százalékos
Declarație de vărsare imp.
Stat pentru imp. 4 és 8^{0/0}
Registru Speciala
Registru Personala
Luxusadóblokk

beszerezhető a

Boros papirkeredésben Cluj

Cal. Reg. Ferdinand 2.

Férfikalapokat

fest,
tisztít,
formál
és vasal

Fehér István kalaposmester,

Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközöltenek!

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyint: Tüdő- és hörghurut, köhögés, számarköhögés és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje házi orvost, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

ANTON ROSENZWEIG

LIBRARIE / BUCHHANDLUNG

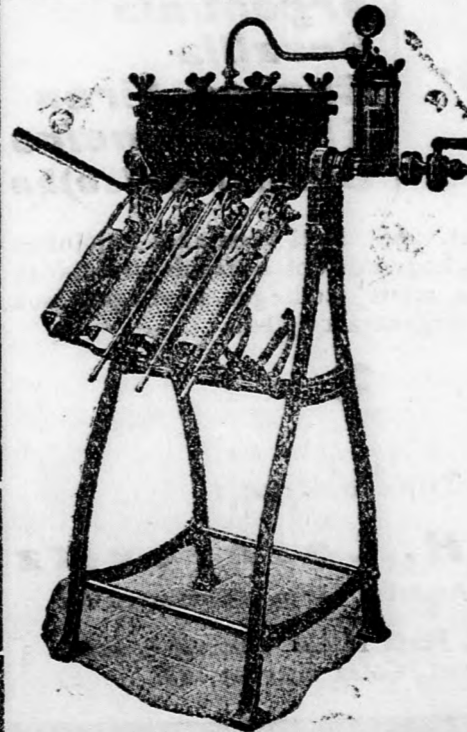
CLUJ, P. MIHAI VITEAZUL 37-38

(vált Széchenyi-ter). Alapított 1890. (Saját ház)

ספרים האנגרונים

DETAIL / ANGRO

Mindennemű héber ima- és tankönyvek, valamint mindenféle rituális cikkek nagykereskedése, ugyintén gyapju és selyem nagy és gyermektableszek gyári lerakata. — Hitoktatók, rabbik és viszonteladónak nagy árkedvezmény mellett azonnal pontosan postán szállit. Meg nem felelő árúért a pénzt visszaküldöm.

Rapid 4 és 6 csapos sörlefejtő készülékek Gloria és korona dugaszológépek, valamint az összes alkatrészek

külön kaphatók a

Banca Industrială și Comercială, Cluj, Strada Regina Maria 9.

mefestés,

o kivitelben

ALY

vebb felvi-
kokban

המלך של המלך

előfeltétül 6 atmf.

hengere.

szám alatt

fia

ARI ÁRAK!

TORIEI 24.

APRÓHIRDETÉSEK

Ügyes férfi és gyermekruha szabász, ki raktári szabáshoz is ért, felvétetik. Ajánlatok igény megjelöléssel Weisz Bertalan Sighetul-Marmatiei adandók be. 6822

Rőfős és confectio eladásban jártas segéd felvétetik. Weisz Bertalan Sighetul-Marmatiei 6822

Üvegkereskedőség, ki csomagolásban teljes jártassággal bir azonnali belépésre felvétetik. Kerekes Ernő üvegkereskedésében Cluj. 6821

35 éves jobb magántisztviselő, nagyon intelligens és korrekt fiatalember, van hébertudása is, benősülne, illetve keres oly megfelelő esinos hölgyet, aki vagy rendelkezik valamely üzlettel, vagy lehetővé teszi önállósítását. Szíves megkereséseket kér „OM” jelgére a kiadóba. 6823

Kiadó egy 2 kemencés sütőde teljes berendezéssel és mellékhelyiséggel, esetleg lakással is. Vagy pedig 60-80.000 lei tőkével társulnék. Kövespad-u. 8. sz. Gábos. 6825

A DIANA GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐ

ERDÉLYBEN A
LEGMODERNEBB ÉS LEG-
HIGIENIKUSABB

Első Erdélyrészi Ékszerárnyagár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 ★ Sürgönc: Juvaere, Cluj

Ékszerárnyagártás, nagykereskedés

Fogászati arany és forrasztó ★ **Arany, ezüst és platina beváltái**

Kienze és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Osak viszontelárusítóknak!

Értesítés!

Igen tisztelt utasainkkal ezennel közöljük, hogy a

Hamburg-Amerika Linie

közös szolgálatban az

United-American Lineval

közvetlen posta és gyorshajójáratot állított be

Hamburgból **Argentína**
Brazília
Buenos-Aires
Rio de Janeiro
Cuba (Mexico)ba

Kérjük utasainkat, akik fenti vonalakra hajóinkon óhajtanak utazni, hogy mielőbb hozzánk forduljanak a gyors elutazás miatt szükséges felvilágosítások megadása céljából.

Teljes tisztelettel

Lazar H. Lazarovitz

a Hamburg-Amerika Linie vezérképviselője

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul 5. szám
București, Calea Grivitei 183.

Lloyd 2309

Sándor Ágoston utóda

c é g n é l

üzlet- átalakítás

miatt minden cikkből

10

százalék ár-
engedmény

Női békebelli bőrkeztük újra kaphatók.
- Férfiingek mérték után. — French-ing 270 lej. Valódi Pichler gráci kalapok raktáron!!!

»GANZ«

FÉLE

VILAMOSAGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÉS TÁRSA

CLUJ, STRADA REGINA MARIA 16. SZ.

SÜRGÖNYCIM: ALTERNO

TELEFON 991

Villamos generatorok, dinamók, motorok és transzformátorokból, valamint váltóáramu árammérőórákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár. Bizományi raktár minden nagyobb városban. Költségvetéseket díjmentesen ad.

Ganz és Társa Danubius Rt. képvisellete

benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyukra, téglagyári berendezésekre és vasuti kocsikra, valamint azok tartozékaira.

Lloyd 1572

Holländer Miksa Temesvár, IV., I. C. Brătianu 4/a

Telefonszám 11-59

Bohn zombolyai cserépgyárak kizárólagos képvisellete

Bármely mennyiséget szállít!

Kérjen mintát és árajánlatot!

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA—TEMESVÁR

KIRALYI UDVARI SZÁLLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TER-
MELÉS, BORNAGYKERESKE-
DÉS, SZESZSZABADRAKTÁR
SZESZDENATURÁLÓTELEP.

1864

RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE